

Ruzie over plaats melden misstand

(door Siem Eikelenboom - Onderzoeksjournalist Het Financieele Dagblad, 23-09-2010)

Het had er al moeten zijn: een klokkenluidersinstituut voor melders van misstanden bij overheid en bedrijfsleven. Maar er is ruzie over de vestigingsplaats. In een zeldzaam vertoon van eensgezindheid stelt de Tweede Kamer december 2009 in een motie dat er een klokkenluidersinstituut moet komen. Dit instituut moet vaststellen of er sprake is van een echte misstand. Is dat het geval dan moet de melder daarvan juridisch, financieel en psychisch worden ondersteund.

Tegelijk speelt een voorstel van oud-minister Guusje ter Horst van Binnenlandse Zaken voor een nieuw advies- en meldpunt klokkenluiden voor zowel de publieke als de private sector.

Zowel het meldpunt als het instituut had er al moeten zijn. Het ministerie stelde een bedrag van € 400.000 en een kwartiermaker beschikbaar voor de eerste stappen, maar tot nu is niets gebeurd. 'Heel frustrerend', vindt Ronald van Raak (SP), initiatiefnemer van de motie voor het klokkenluidersinstituut.

Hij wijst beschuldigend naar het ministerie van Sociale Zaken en naar de sociale partners die zich met de plannen zijn gaan bemoeien. 'De Kamer wil meldpunt en instituut onderbrengen bij de Nationale Ombudsman. Dat instituut is niet alleen onafhankelijk maar heeft ook ervaring om misstanden bij overheidsinstellingen aan te kaarten', zegt Van Raak.

Werkgevers en werknemers willen beide instanties onderbrengen bij de Sociaal Economische Raad (SER). 'Dat miskent het wezen van de klokkenluider', vindt Van Raak. 'Het ergste dat je over een klokkenluider kunt zeggen is dat hij een arbeidsconflict heeft. Nee, hij meldt een misstand.'

Afgelopen woensdag vroeg de Kamer de demissionair-minister van Binnenlandse zaken om opheldering. Binnenkort komt hij met een brief over de ontstane problemen.

De Tweede Kamer krijgt bijval van de in augustus opgerichte **Stichting Expertgroep Klokkenluiders**. De stichting bestaat uit oud-klokkenluiders als Paul Schaap (veiligheid nucleaire reactor Petten), Paul van Buitenen (fraude binnen Europese Commissie) en politiepsycholoog Harry Timmerman (Schiedammer Parkmoord).

Voorzitter Gerrit de Wit weet uit eigen ervaring hoe makkelijk een klokkenluider op grond van een 'verstoorde arbeidsverhouding' op straat kan worden gezet: 'Daarom is zo

belangrijk dat meldpunt en instituut helemaal onafhankelijk worden, zonder bemoeienis van werkgevers en werknemers.'

Het nieuwe klokkenluidersinstituut zou volgens hem 'zwaarwegende adviezen' moeten kunnen uitbrengen om te voorkomen dat een melder van een misstand via een ontslagprocedure een zachte dood sterft bij de kantonrechter: 'Het instituut moet er op toezien dat een klokkenluider alle garanties voor rechtsbescherming verkrijgt.'

Achter de schermen was de stichting nauw betrokken bij de plannen voor het meldpunt en het instituut. De Wit vindt dan ook dat de **Expertgroep Klokkenluiders** bij beide instanties een rol moet gaan spelen. 'De minister vindt al dat wij mensen moeten leveren voor het meldpunt en de raad van advies maar wij willen ook graag mensen en kennis leveren voor het nieuwe klokkenluidersinstituut.'

SP'er Ronald van Raak vindt dat niet meer dan logisch: 'Dat nieuwe instituut moet ondermeer gaan beoordelen of het met een echte klokkenluider van doen heeft. Die Expertgroep zou zoiets uitstekend kunnen beoordelen.'